

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 3 (370)

Fredagen den 18 januari 1895.

8:de årg.

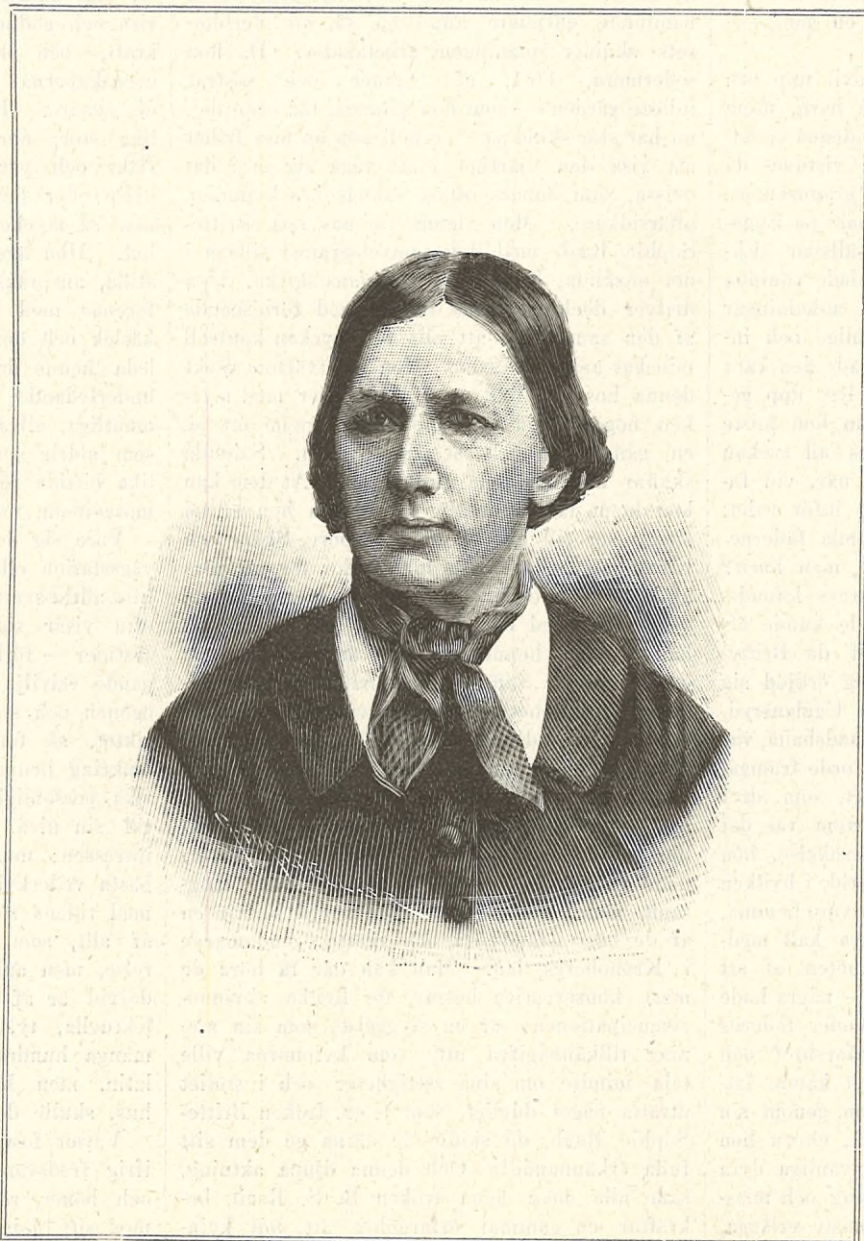
Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—	Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	---	--	---	---

Britte-Sophie Raab.

Då man genom skil-
dringar från vår
storhetstid ser, huru kvin-
norna med kraft och klok-
het under männens från-
varo förvaltade godsens,
hvilkas värde de stundom
t. o. m. ökade, frågar man
sig, hvart all denna kvinn-
liga duglighet nu tagit
vägen. Har den gått för-
lorad sedan den tid, då
just den svenska kvinnans
hushållsförstånd i så hög
grad bidrog att möjliggöra
landets ofantliga kraftut-
veckling utåt? Eller
slumrar denna duglighet
i brist på anledning att
framträda? Dessa anled-
ningar borde emellertid ej
saknas. Mången änka eller
ogift kvinna är godsägare,
men godsens skötas med
manliga hufvuden och hän-
der; endast sällan gör
ägarinnan någon personlig
insats af värde vid jord-
brukets eller affärernas
förvaltning.

Det är ett af dessa
sällsynta undantag, Idun
denna gång vill framställa
som ett till efterföljd ma-
nande föredöme.

I Sunnerbo härad i Små-
land — bredvid det gamla,
för vår sägen- och odlings-
historia så rika Wärend
— ligger vid en vacker,
skogomkransad, af öar
fylld insjö egendomen
Ugglansryd. Den har

omkring hundra år varit
i släkten Raabs ägo. Men
att den ännu så är, beror
uteslutande på den nuva-
rande ägarinnans, fröken
Britte-Sophie Raabs för-
valtning.

B. S. Raab föddes på
Ugglansryd d. 31 aug. 1831.
Hennes föräldrar voro kap-
tenen, frih. A. J. Raab och
hans första hustru J. E.
Lemchen. Denna dog ti-
digt, men den lilla Britte-
Sophie och hennes fyra
yngre systrar fingo en mo-
derlig vård af den lärar-
inna, Julia Belfrage, hvil-
ken meddelade dem deras
första undervisning, och
hvilken senare blef deras
styfmoder. Ännu är den-
na värnadsvärda nittio-
åring medelpunkten i det
hem, inom hvilket hon
lika kärleksfullt fostrade
sina styfdöttrar som de
egna båda döttrarna. Sin
bildade, begåfvade och
musikaliska styfmoder har
B. S. Raab att tacka för
en uppfostran, hvilken var
allt annat än vanlig på
svenska landsbygden för
50 år sedan. Och som
Britte-Sophie Raab själf
med brinnande håg sökte
kunskaper och med stor
lätthet tillägnade sig dem,
blef hon ej blott ovan-
ligt kunnig: hon blef äf-
ven verkligt bildad, ty
hon gjorde insikterna

Betänk, att du är gäldenär
Till dem, som armöds bojar trycka,

Och deras rätt densamma är
Som din till denna jordens lycka.
H. Lingg.

till sin personliga egendom under det stilla fördjupande, hvilket landtlifvet i lika hög grad gynnar som uppfostran i en stad försvårar. Hennes inåtvända sinne och tillbakadragna väsen gjorde, att man i hemmet mindre lade märke till hennes stora intellektuella begåfning än till hennes stora olust för hushållssysslor och kvinnliga handarbeten. Hon fick också tillfälle att på ett annat område vara nyttig i hemmet, genom att undervisa sina yngre systrar. Samtidigt fortsatte hon sina egna studier, genom hvilka hon, till sin kunskap i tyska, franska och engelska, också lade den i latin och italienska. Genom dessa språkliga färdigheter kom hon i tillfälle att göra utländska resor, som tolk åt släktingar, och framför allt att tränga in i de nämnda språkens, lika väl som i skandinavien litteratur. Hennes poetiska sinne tog sig ofta — ja, tar sig ännu — uttryck i diktens form, liksom hennes musikaliska begåfning gjorde henne till en god pianist. Dessa hennes anlag bidrogo i hög grad att göra det hem angenämt, där hon tillbragte sin lugna och glada ungdom. På Ugglansryd var gästfriheten af det gammaldags, enkla och storartade slaget; hjärtligheten och den ungdomliga munterheten öfversvallade i den grad, att Britte-Sophie Raab själf brukar berätta, huru hon och hennes systrar i sin ifver att välkomna anländande gäster mer än en gång — skrämda deras hästar!

När den stora systerskaran vuxit upp och innan de sedan alla bildade egna barn, utom den äldsta, Britte-Sophie, saknade denna egentlig verksamhet i hemmet. Hon vistades då för det mesta hos en släkting i grannskapet, friherrinnan Ida Koskull (född Raab) på Engaholm. Tillsammans med denna sällsynt älskvarda, rikt begåfvade och fint bildade väninna hade Britte-Sophie Raab många anledningar att ytterligare fördjupa sin personliga och intellektuella utveckling. Hon förlorade den kära väninnan, hvars sjukdomsår hon lyst upp genom sin egen ljusa själ, året innan hon miste sin far. Hon besparades således all tvekan om hvad som var hennes plikt när, vid faderns fränfalle 1866, familjen stod inför valet: att med stor förlust sälja den gamla fäderngården eller att själf sköta den, men huru? Någon son fanns icke, och mågarnes lefnadsomständigheter omöjliggjorde, att de kunde övertaga denna uppgift. Det blef då Britte-Sophie, hvilken till allas förvåning erbjöd sig att å sterbhusets vägnar förvalta Ugglansryd. När hon sålunda utstakade sin lefnadsbana, var det icke, såsom af det föregående torde framgå, någon praktisk håg eller fallenhet, som dref henne in på denna bana. Tvärtom var det med en mången gång tung själförsakelse, hon nu vände sig från den andliga värld, i hvilken hennes alla drömmar och intressen voro hemma, till de otaliga mödor hennes nya kall medförde. Hon kände lifligt olägenheten af att sakna de nödiga förkunskaperna — några hade hon dock inhämtat, genom att under faderns lifstid, hjälpa honom skriva affärsbref och föra böcker. Hvad hon för öfrigt kände fattas i teoretisk insikt, ersatte hon genom sin outtröttliga ifver i det praktiska, ehuru hon säger sig hafva fått betala de vanliga dyra lärpenningarne — i form af misstag och misräkningar — hvilket den alltid måste erlagga,

som oberedd kastar sig in på en bana, och därtill en bana, för hvilken det naturliga skaplynnet lägger hinder i vägen. Hon mottog en invecklad och bekymmersam affärsställning, och hon har haft att afveckla denna under de sista trettio åren. Och detta vill säga detsamma, som att hon haft sin dryga del att bära af den kris, under hvilken Sveriges jordbruk arbetat dessa sista tiotal. Inom Småland har denna kris varit kännbar mer än på många andra håll i landet. Den, som kunde skriva den mödans, kampens och lidandets historia, som är de småländske jordbrukarnes — den historia, hvars yttersida heter hypotekslån, växlar och borgensförbindelser, hvars innersida visar sömlösa nätter, brustna förhoppningar, sköflade hem och hjärtan, blödande slitna från den faderneärfda eller själfodlade jorden — den skulle kunna skildra också Britte-Sophie Raabs ofärliga, bekymmerfulla sträfvan, att för mångas räkning sammanhålla det hela. Men hon visade, på ett lysande sätt, att det i andra afseenden väl odlade förståndet också kan finna sin väg på det brydsamma ekonomiska området, och att hjärtats ihärdighet äfven där kan föra till seger. Hon skötte från 1866 ej blott ensam — endast med en rättares hjälp — det stora jordbruket, utan dref upp detta genom nyodlingar och alla slags förbättringar. Hon handhade därjämte affärerna så, att sterbhusets skulder småningom afbetalades. Då hon sedermera, 1881, af vänner och systrar inlöste gården — som hon sålunda, för egen del, nu har stor skuld på — erhöi hon än mer frihet att visa den djärfhet i att våga sig in i det ovissa, som annars oftast saknas hos kvinnliga affärsidkare. Men denna förenas hos Britte-Sophie Raab med den samvetsgranna tillsyn i det enskilda, hvilken är kvinnans styrka. Hon drifver dock ej denna tillsyn med förbiseende af den sanningen, att allt för mycken kontroll minskar ansvarskänslan. Hon har tvärtom väckt denna hos sitt folk, som hon väljer med mycken noggrannhet och uppfostrar genom ett på en gång lugnt och bestämdt väsen. Sålunda skaffar hon sig goda medhjälpare. Åt dem kan hon lugnt lämna detaljerna, medan hon är på sina resor till Stockholm, Göteborg, Skåne och Köpenhamn eller ortens marknader för att göra affärer, köpa oxar eller sälja timmer, som hon själf varit med om att utsyna. Alla vilja gärna handla med henne, ty hon är känd som en ytterst redbar »affärskar», hvilken genom ordning, punktlighet och klokhet vunnit en stadgad kredit. Till denna bidrager hennes förmåga att med små resurser taga sig fram och så långt som möjligt undvika skuldsättning. Hon har som landbrukare följt med tidens utveckling, utan att därunder företaga några öfverilade kraftprof, och det har därför varit långsamt men säkert som Ugglansryd blifvit en af de bäst iståndsatta och skötta egendomarne i Kronobergs län. Man kan där få höra de mest konservativa herrar, för hvilka »kvinnoemancipationen» är en styggelse, som sin mening tillkännagifva att, »om kvinnorna ville tala mindre om sina rättigheter och i stället uträtta något dugligt, som t. ex. fröken Britte-Sophie Raab, då skulle de gärna ge dem sitt fulla erkännande!» Och denna djupa aktning, som alla män ägna fröken B. S. Raab, bekräftar en gammal erfarenhet att, när kvin-

nor, på hvad område det vara må, skapa verkliga värden, äro männen ofta förr färdiga att ge dem sitt erkännande än kvinnorna. Fröken B. S. Raab har dock äfven bland sitt eget kön många vänner, hvilka ge henne samma trofasta vänskap, som hon ägnar dem, och främst bland dem mor och sysstrar, hvilka med hängifven kärlek omfatta henne. Hon har äfven många beundrarinnor, bland hvilka mig veterligt dock ingen följt hennes exempel. Och dock, huru många af sina mest personliga egenskaper skulle icke kvinnor kunna utveckla, om de, i stället för att slåss om kontorsstolarne i städerna, försökte sig som jordbruks- eller ladugårdsarrendatorer och trädgårdsmästare! Hela kvinnans håg att omhulda, uppfostra, att med smak och skönhetssinne ordna, att se lif spira och utvecklas — huru skulle den icke, under sådana sysselsättningar, hålla sig ung och varm, medan den nu så ofta förtorkas under ett intresselöst arbetssläp! Ung och varm är också fröken Britte-Sophie Raab vid sina 63 år. Nu som förr strålar hon af välvilja, när hon ser rummen fulla på Ugglansryd, där den gamla, enkla gästfriheten fortfarande öfvas. Värddinnan skyr lika mycket all flärd och fåfänga, som hon icke skyr omtanka eller uppoffring af välbehöfvig hvila och trefnad för sig själf. Af husbonden på ett stort gods kräfvats rättvisa och godhet lika mycket som kloket och kraft, och hon äger äfven de förstnämnda egenskaperna i, om möjligt, högre grad än de senare. Hennes förståndiga ömhet är lika stor, när det gäller underhafvande som släkt och vänner. Och hon ger hvarken sin hjälp eller sina råd med den myndighet, hvilken så mycket försvårar de hjälptas tacksamhet. Hon äger tvärtom i hela sitt väsen den stilla, anspråklösa försynthet, hvilken så sällan förenas med stor energi. Hennes sanningskärlek och öppenhet, hvilka äro ovanliga, förläda henne dock icke till skärpa, och hennes underlydande älska i henne den på en gång omutliga, allvarsamma och välvilliga husbonden, som aldrig sparar egen möda, utan är i selen lika bittida som de, och själf leder den tidiga morgonbön, med hvilken deras dag börjar.

Vare sig det är i en affärslokal, på en järnvägsstation eller i ett sällskap, man möter den lilla, alltid svartklädda damen, hvilken i sin toalett ofta visar sig oberoende af såväl moder som årstider — förblir hon icke obemärkt. Iakttagande välvilja lyser ur de själfulla, milda, bruna ögonen och spelande lif ur det intelligentasansiktet, så fort ett samtal med innehåll föres omkring henne — och hon har den innehållrika personlighetens förmåga att höja samtalet till sin nivå. Hon bibehåller alla sina vittra intressen; musik eller en god bok äro hennes bästa vederkvickelser från arbetet. Hon följer med tidens rörelser och är särskildt intresserad af allt, som främjar kvinnans verkliga frigörelse, men anser, att den praktiska utbildningen därvid är af lika mycken vikt som den intellektuella, ty, säger hon, »världen har stått i många hundra år, utan att kvinnorna kunnat latin, men hade de icke kunnat sköta sitt hus, skulle den stått sig illa.»

Varmt fosterlandsälskande är hon tillika en ifrig fredsvän, och sammanblandningen af krig och böner, religion och rustningar, kallar hon med sitt blida, humoristiska leende »en komedi,

spelad med vår Herre.» En djup och innerlig kristendom är medelpunkten i hennes lif, och den förenas hos henne med vidd i blicken och fördragsamhet i sinnet.

Så som denna märklige kvinna går omkring på landsbygden nere i Småland, stilla fyllande sin stora och ovanliga lifsgärning, är hon ett af de yppersta vittnesbörden om att hufvud och hjärta icke »taga ut» hvarandra hos kvinnan, utan att, ju ljusare hufvudet är, dess varmare är ofta hjärtat. Hon är tillika ett älskvärdt föredöme för hvarje kvinna med en stor offentlig lifsgärning, genom sin sällsynta gåfva att ena kvinnlig mildhet och mjukhet med en äkta manlig dådkraft.

Ellen Key.

Önskan.

Bearbetning efter Swinburne.

*Om du såsom rosen vore
och jag som dess gröna blad,
vi skulle tillsamman spira
och fröjder som sorger fira,
då vinden på blomjakt fore
och sommaren rådde glad,
om du såsom rosen vore
och jag som dess gröna blad.*

*Om du finge toner vara
och jag finge vara ord,
vi skulle harmoniskt blandas,
i rytmer gemensamt andas,
likt fåglar hvarandra svara,
när kvällen för sång är gjord,
om du finge toner vara
och jag finge vara ord.*

*Och vore du lif, du kära,
och jag kunde blifva död,
likt solsken och snö vi lyste,
likt mars, då han blidast myste
med liljor så oskuldsskära
och starar i öfverflöd,
om du vore lif, du kära,
och jag kunde blifva död!*

*Om fröjdernas page jag blefve
och sorgens slafvinnna du,
vi lekte med skratt och tårar
likt ungdom i ljusa vävar,
jag lidandets natt fördrefve
och bjöde dig rosigt nu,
om fröjdernas page jag blefve
och sorgens slafvinnna du.*

*Och kunde som maj du blifva
och jag som april ändå,
så skulle vi dygnets stunder
förvandla i tusen under,
åt dagrarna skuggor gifva
och solglans åt skuggor grå;
ack, kunde som maj du blifva
och jag som april ändå!*

*Om du vore glädjens drottning
och jag vore smärtans kung,
vi kärleken skulle fånga
för timmar oändligt långa
och enas i luftig brottning
en morgon så skön som ung,
om du vore glädjens drottning
och jag vore smärtans kung.*

Sigrid Elmblad.

Farrar om barnuppfostran.

Den äfven i vårt land genom sina religiösa skrifter: »Jesu lif», »Evighetens hopp» m. fl. i vida kretsar kände och uppburne andlige talaren och skriftstäl-laren, ärkediakonen Farrar i London har nyligen i en artikelserie i den engelska tidskriften *The Young Woman* uttalat sina tankar om kvinnans verksamhet i hemmet såsom dotter, maka och moder. Vi tillåta oss att här nedan för Iduns läsarinor återgifva några af dessa hans tankar, hvilka synas oss i hög grad behjärtansvärda.

Det gifves tre sätt, säger Farrar, på hvilka mödrar kunna dana det uppväxande släktets hela framtid:

Det första är, att med alla medel, som stå dem till buds, söka göra sina söners och döttrars barndom så lycklig, som omständigheterna tillåta. Må lifvets morgon få sin naturliga sol! De män och kvinnor, hvilka kunna se tillbaka på en lycklig barndom, hafva åtminstone fått njuta en uppfriskande dryck af dem, på hvilka lifvet kan bjuda; och deras själ har däraf ej blott ett vederkvickande minne, utan och en uppehållande kraft under de dagar, om hvilka litet hvar måste bekänna, att »de behaga oss ej». Hvar moder bör studera den konsten att skapa lycka för sina barn. Den läres visserligen ej ur böcker, utan därtill fordras en gudomlig själfuppoffrings inspiration. Fattigdomen behöfver ej vara ett hinder att hinna den. Lyckan är visserligen icke en jordisk, utan en himmelsk pärla; men den moder, som försöker älska sina barn så, att hon dagligen har sin umgängelse i himmelen, skall ofelbart därifrån medföra den till sina små.

Det andra är, att med vishet fostra eller — om uttrycket tillåtes — »träna» viljan hos barnen. Ingenting kan vara för-rycktare än en del oförståndiga föräldrars bemödanden att bryta viljan hos sina barn. Detta försök kan ofta leda till raka motsat-sen, ja, barnets vilja blir därigenom under-stundom rent af förstnad, så att ingenting råf på den. Men äfven där det frambringar åsyftad verkan och man lyckas tilltvinga sig oinskränkt lydnad, är den skada, ett sådant förfaringssätt åstadkommer, otrolig. Det kan vara fullt ut lika olycksbringande som det pedagogiska missgreppet att för att undgå obehag gifva efter för barnets vilja. Exem-pelvis må omtalas, huru ett barn var nära att hungra ihjäl samt ådraga sig fallandesot genom dess fars försök att tvinga det att äta ett stycke bröd, för hvilket det till att börja med ej hade smak, men hvilket, allt efter som striden framskred, blef för det stackars barnet ett föremål för verklig vämjelse och fasa. Bäst och naturligtast är att leda och behärska barnets vilja, icke med en annan persons vilja, utan med andra själsförmögen-heter hos barnet själf. Undvik både efter-låtenhet och motstånd, och en vana att lyda skall uppkomma, så snart barnet blir moget för att medvetet behärska sina handlingar. Jag skulle vilja fästa alla mödrars uppmärksamhet på en praktisk metod, som kallas att »slåthamra», för att öfvertyga dem om odug-ligheten och ohållbarheten af ett uppfostrings-system, som utgöres af tvångsåtgärder. En järnplåt, som icke är alldeles flat, utan står upp litet på ett ställe, säges vara bucklig. Nåväl, om för att göra den slät, man sloge hårdt på detta ställe, skulle ändamålet helt och hållet förfelas. Ett dylikt tillvägagående

skulle ej allenast göra skadan värre, utan ock komma den yttre kanten att bukta sig. Enda sättet att uthamra bucklan är »slät-hamring», d. v. s. att genom väl riktade små stötar med hammaren på andra ställen an-gripa det onda; således ej direkt utan indi-rekt. Den procedur, som erfordras, är min-dre enkel än hvad du trodde. »Ej ens en metallskifva kan med framgång behandlas efter metoder, som tyckas själfklara för van-ligt sundt förstånd,» säger Spencer. I detta belysande exempel ligger samma lärdom som i den allbekanta gamla fabeln om, huru solen lugnt och stilla verkar det, som nordanvinden med allt sitt dån ej förmår åstadkomma.

Det tredje sättet, jag vill framhålla, är det tidiga inpräglandet af religionens stora, eviga, livsviktiga sanningar i det ännu mjuka och mottagliga barnasinnets och framför allt det väsentliga ändamålet med all religion, hvilket är att dana karaktären och vara ett rättesnöre för vår sedliga vandel. Ingenting öfvar mindre eller låt oss säga sämre infly-tande på barnen, än då religionen blott är en yttre, anständig täckmantel, då religiositeten blott är ett sken. Ingenting kan vara ofrukt-barare och tråkigare än yttre former, till hvilka de ej se någon motsvarighet i lifvet. Men då barnet hos föräldrarna märker de »andens frukter», om hvilka aposteln talar, när det ser den tro, de bekänna, lysa igenom alla deras ord och handlingar och frambringa sådana resultat som en helgad vandel, kärlek och själfuppoffring, när det får hjälp i lifvet af sköna minnen af ett föredöme, som stod i öfverensstämmelse med den tro, af hvilken det bekände sig vara framsprunget — då går barnet i sanning ut i lifvet med det dyr-baraste af alla arf. Huxley har framhållit det oförlikneliga värdet af den heliga skrift, så till vida som den förtäljer oss historien om människor under flere släktled, hvilka några korta år passerade den jordiska tillva-rans trånga skådebana såsom medlemmar af mänsklighetens ändlösa tåg från evighet till evighet, och som skördade den gångna ti-dens välsignelser eller förbannelser, allt efter som de handlade rättfärdigt eller orättfärdigt. Men barn af föräldrar, hvilka med tåla-mod och undergifvenhet burit sin del af li-dande och pröfningar, som vandrat sin väg i ljuset inför Gnds ansikte, äga en talisman, som bör kunna skydda dem för dåliga infly-telser.

»Jag har alltid känt mig lycklig öfver att jag erhöi en religiös uppfostran,» sade lord Russel på schavotten, »ty äfven då jag som mest tycktes hafva glömt den, höll den mig likväl tillbaka från det onda.»

Kvinnorna och röst-rättsfrågan.

Här i Stockholm tycks en viss oro ha gri-pit en stor del af de annars så fleg-matiska kvinnorna. Det syns så att säga »ligga i luften» en känsla af att någonting, äfven från kvinnornas sida, måste göras, för att de ej skola försitta tiden i den stora röst-rättsfrågan, utan där bevaka sina intressen.

Ett par enskilda möten ha redan hållits, och hvad det lider komma väl äfven offentliga sådana att anordnas. Alla äro öfverens om det nödvändiga uti, att något göres, och

att det är af stor vikt för kvinnorna att erhålla rösträtt — så tillvida är ju allt bra.

Svårigheten är blott, huru alla stridiga intressen skola kunna förenas »under en hatt», hvilket syns hart när omöjligt.

Som ett godt tecken för ett fruktbarande samarbete i önskad riktning får man väl anse det senaste enskilda mötet, som i förra veckan hölls i Hushållsskolans lokal vid Trädgårdsgatan. Till detta möte voro nämligen de mest skiljaktiga representanter för kvinnosaken inbjudna. Man såg där flere af det aristokratiska Fredrika Bremer-förbundets styrelsemedlemmar, på samma gång som man såg medlemmar af styrelsen för den radikala kvinnoförening, som bär namnet Stockholms Allmänna Kvinnoklubb (ej att förväxla med Kvinnoklubben, Norrlandsgatan 17). Det är ett jättesteg framåt i önskad riktning att något sådant kunnat äga rum. Mellan dessa båda, så himmelsvidt skilda föreningar funnos alla olika läger representerade, fanns plats för alla meningar!

Väl har man ej ännu kunnat enas om någon arbetsplan, men godt hopp finnes om, att ledande krafter ej skola komma att saknas, när tider blir. Hufvudsaken är i alla fall, att kvinnorna själfva börjat vakna upp och intressera sig för sin sak.

Kvinnliga pianostämmare.

Trots de mångsidiga och framgångsrika ansträngningar, som numera göras att bereda ensamstående kvinnor nya verksamhetsområden, ökas alltjämt antalet arbetsökande på ett fruktansvärdt vis och härmed också skyldigheten att se sig om efter ännu mera arbete. Detta borde emellertid icke sökas endast inom det uteslutande själsarbetets område, utan framför allt också på ett gebit, som i synnerhet tillhör kvinnorna: *handens konstfärdighet*. På detta område står nog ännu mycket att finna för kvinnorna; så t. ex. böra de ypperligt kunna ägna sig för pianostämmarens yrke. Hittills har pianostämningen nästan enbart utförts af män; men det finns ingen anledning att tvifla på, att äfven kvinnor genom en dylik verksamhet skulle kunna skaffa sig en gifvande inkomstkälla.

I våra dagar, då pianospelningen icke inskränker sig till några få konstnärligt begåfvade, utan tagit plats i ledet af allmänna bildningsmedel, blifvit en allas gemensamma egendom, så finnes snart sagdt i hvarje bildadt hem ett instrument. Alla dessa instrument måste stämmas hvarannan eller hvar tredje månad. I Stockholm betalas härför 2,50 à 3 kronor, på mindre orter kanske blott 1 à 2 kronor. Den som är frisk och har kraftiga nerver, kan dagligen mycket väl stämma tre à fyra instrument. Detta gör lätt nog en månadsinkomst på omkring 100 kronor.

Förutsättningarna för detta yrke äro följande: *fint musikaliskt öra*, goda nerver, muskelstyrka i händerna och någon kunskap i pianospelning. Vidare insikt i instrumentens konstruktion. Denna kan man endast förskaffa sig genom upprepade besök hos en instrumentmakare, som ger grundliga förklaringar och upplysningar. De erforderliga verktygen äro en piano(skruf-)nyckel, en stämgafläsk och en liten kil af filt. Riktigast är nog att låta undervisa sig i pianostämning. Detta är redan

därför önskvärdt, att man därvid må kunna sätta sig in i det mekaniska arbetet vid en tillfällig reparation af pianot likasom vid påspänning af strängar. Det finns äfven tryckta handböcker för pianostämning; bäst är emellertid, om man begagnar dessa blott som komplettering.

Stämningen består däri, att man trycker pianonyckeln öfver den stämkruf, kring hvilken strängen är virad, och därmed spänner strängen stramare eller lösare — allt efter behof — till dess att tonen, som man anslår med vänster handen, klingar fullt ren. Naturligtvis måste man akta sig för att spännen strängarna för hårdt, så att de springa. De olika strängarna, som man afskiljer från hvarandra genom den lilla filtken, äro från oktav till oktav betecknade med bokstäver. Man börjar i midten af klaviaturen och stämmer först de högre tonerna, hvilka alltid lättast sjunka, det vill säga åter bli ostämda, samt därpå basen. Så går man åter en gång igenom oktaverna, kvintarne och terserna.

Till att börja med tar kanske allt detta tre timmar i anspråk. Färdigheten kommer emellertid äfven här, som inom alla fack, med vanan.

I landsorten skall nog lätt hvarje dam genom rekommendation inom bekantskapskretsarne erhålla nödiga uppdrag, om hon blott icke drar sig för att bekantgöra sin färdighet i detta afseende. Att brist på goda pianostämmare råder i landsorten bevisas däraf, att stockholmska pianostämmare på bestämda mellantider resa omkring i landsorten för att där ställa instrumenten i ordning. I större städer vore rådligast att sätta sig i förbindelse med musiklärare och musikskoleföreståndare, hvilkas talrika öfningsinstrument ofta behöfva stämning. Men framför allt tillråda vi de damer, som måhända reflektera på dessa rader, att vända sig till instrumenthandlare och fabrikanter, som icke blott själfva dagligen ha instrument att stämma, utan äfven i de flesta fall vid pianoköp rekommendera lämplig stämmare åt kunderna.

Att pianofabrikanterna nog komma att med välvilja se kvinnliga stämmare, bevisa följande ord af en af de största pianotillverkare: »Jag gillar denna uppmaning så mycket lifvigare, som jag af tjuguårig erfarenhet vet, huru otillförlitlig mången manlig stämmare är, och hur svårt det är att fortfarande intressera en god, verkligt användbar stämmare.»

»Roliga historier.»

»Kvinnan bör vara mannens söndag.»

ett harmlöst skämt kryddar samtalet och skänker ett godt skratt. Men tyvärr är det ej endast åt det harmlösa skämtet, som man skrattar, utan lika ofta åt det tvätydiga, det råa. Och du måste erkänna, att det senare skämtet är fullt så vanligt som det förra. Detta är en ful fläck på vårt umgängeslif, som det i första rummet tillkommer oss kvinnor att borttvätta. Man ler, när man borde rodna af harm och förtrytelse, och man anser till och med sådana personer »trefliga», hvars inre tomhet nödgär dem att plöja med andras kalfvar och göra sig angenäma genom att upprepa mer eller mindre simpla anekdoter. För några tiotal af år sedan var detta bruket endast i herrsällskap, men vår fördomsfria nutidskvinna vill ju så mycket som möjligt likna

männen, och då måste hon ju också taga efter deras dåliga vanor. Under alla våra mer eller mindre berättigade emancipationssträfvanden böra vi dock låta oss angeläget vara att söka bibehålla männens aktning. Men ingenting undergräfvat denna hastigare och fullständigare, än om vi förlora vår moraliska renhet, och det göra vi till sist, om vi låna våra öron och vår tunga till ett oblygt skämt. Om en anekdot blott är kvick, ursäktar man så gärna, om den är tvätydig, och upprepar densamma lika ofta för den senare egenskapens skull som för den förras.

Nu torde någon anmärka, att i sällskap, där man håller på god ton, förekommer aldrig något dylikt. Detta är sant. Men man nyttjar smygvägar.

En fru får höra »en rysligt rolig historia» och talar om den — naturligtvis under tysthetslöfte — för en väninna. Hon berättar den bara för ett par af sina allra intimaste bekanta och så förstås för sin man, »han skrattar så innerligt godt åt en kvickhet.» Allt efter som han träffar sina vänner, få de den nya historien till lifs, och så är den inom kort känd i hela umgängeskretsen. Hvarenda herre vet, att fruntimmerna berätta den för hvarandra och skratta däråt. Och detta bidrager mera, än mången tror, att föringra deras tanke om kvinnokönet.

För helt kort tid sedan hände det i ett sällskap, där herrar och fruntimmer enligt nutidens sed vistades i olika rum, att en herre undrade, hvarmed fruntimmerna sysset sig. »Antagligen med detsamma som vi, med att berätta tvätydiga historier,» blef svaret. Och denna förolämpning var tyvärr ej oförtjänt.

Ordspråket: »säg mig med hvem du umgås, och jag skall säga dig hvem du är» äger kanske ännu mera giltighet, om man förändrar det sålunda, »säg mig med hvad du sysselsätter dina tankar, och jag skall säga dig hurudan du är.» En enda tvätydig historia kan besudla en ung kvinnas hela tankevärld och grunla hennes själ, så att, som Runeberg säger, den »aldrig klarnar mer igen, speglar aldrig himlen mer.»

Må vi därför tydligt visa, att allt lågt och orent misshagar oss, äfven om det är öfverdraget med kvickhetens oäkta förgyllning, och hvad som är ännu viktigare, *aldrig upprepa detsamma.*

Sara.

Faster Henrika.

En liten hemstudie

af

Sophie Linge.

Faster Henrika var solskenet i hemmet. Trots hennes femtioåttio år voro hennes kinder röda som äpplen och hennes gråblå ögon klara och fulla af lif. Faster Henrika hade aldrig haft något öfverflöd af hår, men det lilla som återstod däraf låg ännu brunt och glänsande under den hvita spetsmössan. Liten, rund och mjuk som ett ullgarnsnystan, trillade hon om i alla vrår af huset, utan att göra något bulier af sig, men man kunde vara säker om, att öfverallt där hon dragit fram finna allting i den bästa ordning. Och allting gjorde hon med glädje.

Kanske känner mången af mina läsariinnor till välsignelsen af ett sådant permanent solskenet. Novemberdimman må ligga aldrig så tät utanför eller atmosfären inom hus vara

aldrig så tryckande och tung — du märker det knappast, när faster Henrikas glada hjärtliga leende bryter fram som en värmande solstråle. Hon är den husliga härdens muntra, sprakande brasa, som alla vilja värma sig vid, och som kastar sitt sken öfver hela det eljes kalla hemmet.

Det hem, där *vår* faster Henrika fått sin plats, behöfde också alltför väl en sådan värmekälla. Inne i sin sängkammare satt »svägerskan» fru Beata i sin gungstol nästan hela dagen om, sjuklig och nervös samt troende, att hon ej hade krafter att uträtta någonting i huset, och brodern — hvilken var affärsman — hade ibland förargelser och motgångar, som återverkade på hans lynne, och han kom ofta från kontoret i en retlig sinnesstämning.

Den ena af döttrarna satt på faderns kontor — den andra studerade vid konstakademien. Sonen i huset hade ej ännu tagit sin studentexamen, men däremot gått igenom alla graderna i snobberi. Han låg i ständigt krig med huspigian, därför att hans skodon ej blefvo nog blanka, och ville att hon skulle stiga upp tidigt om morgnarna för att pressa veck på hans benkläder, innan han gick till »klassen».

Det var först till den sena middagen, som de skilda familjemedlemmarna samlades, och då det egentliga hemlivet för dagen tog sin början.

Fru Beata kom då ut, matt och grå, från sitt rum för att intaga sin middag i kretsen af de sina, och de öfriga kommo, hvar och en från sitt värf, allesammans förande med sig de mer eller mindre behagliga intrycken från sitt »utelif».

Pappa var kanske vid dåligt humör och hade gifvit äldsta dottern Hild en skrapa för någon liten försummelse i korrespondensen. Märta hade också fått »skrapa», men med palettknifven, och tyckte, att »professorn» var högst orättvis mot henne. Och Walter hade fått sina nya pantalonger nerstänkta af en förbifarande åkardroska. »En sådan drummel till åkare!»

Men bordet var så omsorgsfullt dukadt, och den vackra krukväxten i dess midt lyste frisk och grön under hänglampan. Så kom faster Henrika själf in från köket med husjungfrun och de ångande faten i hack och häl efter sig, och strax blef stämningen lättare.

Faster Henrika var nu rödare än vanligt, ty hon hade lagt sista hand vid brors favoriträtt, och spiseleden är duktigt värmande. En snabb blick öfver bordet för att se, att allting var i ordning, och sedan odelad uppmärksamhet på hvad hvar och en hade att förtälja.

Själf sade hon ej mycket, men hennes ögon frågade och hennes läppar logo, och hur det var, så fick hon andras läppar att fråga och deras ögon att le.

Så hade det varit många, många gånger, och alla kände de faster Henrikas hälsosamma inflytande, ehuru knappast någon af dem erkände det eller ens gjorde sig reda därför.

Kanske låg hemligheten af faster Henrikas tysta värde öfver sina närmaste däri, att hon så ofantligt litet tänkte på sig själf, utan gick upp i dem alla, utan att ändå förlora något af sin individualitet. Med sitt menande, soliga leende lockade hon fram små blomster ur stenbunden mark, innan man visste att de ens slagit rot.

Men i det högre sällskapslivet var faster Henrika omöjlig. Det hade Hild sagt, som var familjens orakel i alla konvensansfrågor. Och Märta instämde däri från sin estetiska

ståndpunkt. Valter sade, att om han gick på gatan i sällskap med ett par kamrater och på afstånd såg faster Henrika komma gående, gick han gärna öfver på andra trottoaren för att slippa hälsa och bli tillfrågad om hvem hon var.

Hon skulle ju ha lett sitt breda, soliga leende till igenkännande och därvid visat, att hon ej hade — några tänder.

Kan man tänka sig något så gammalmodigt. I vår tid, när det finns en tandtekniker i hvar gathörn och ingen hyggelig människa vill vara utan tuggredskap!

Alla veta vi ju, att man kan hålla så innerligt af en människa, att till och med hennes egenheter blifva oss kära, men ingen af familjen Braun hade kunnat förlika sig med fasters egenhet att ej vilja »släppa en tandläkare i munnen på sig».

Under loppet af flere år hade man bearbetat henne, men alltefter som antalet af hennes tänder minskades, ökades hennes motståndskraft.

Och faster som nästan alltid log! Hade hon varit surmulen, så hade det märkts mindre.

Alltid fick hon pikar, för att hon ej hade »tand för tunga». Grosshandlaren påstod, att hon väl behöfde någonting att bita ifrån sig med, när ungdomen emellanåt blef för närstående, och svägerskan blef så fasligt nervös af att se »den svarta gluggen». Själf hade hon ju två garnityr, ifall det ena skulle gå sönder, men det behöfdes knappast, ty hon log nästan aldrig och talade mycket sparsamt.

Alla de kvickheter, som »barnen» tilläto sig att säga, kan man knappast upprepa. Märta som studerade antiken, påstod att det var högst oskönt att ej hafva några tänder, men faster Henrika försvarade sig med att själfva Venus från Milo förmodligen också var utan sådana, när hon blef gammal.

En torsdagmiddag samlades familjen, såsom vanligt, i matsalen vid femtiden.

Husan kom in med den rykande soppterrinen. Men denna gång utan att vara åtföljd af faster Henrika.

»Men hvar höll då fröken till? Skulle man ej vänta på henne?»

»Fröken gick ut tidigt på förmiddagen,» sade flickan. »Hon bad, att man ej skulle vänta på henne, ifall hon ej var hemma klockan fem.»

»Oerhördt! Hvad ville det säga? Faster Henrika borta flere timmar å rad!»

Man gissade hit och dit, hvad det kunde betyda. Valter framkastade en förmodan om att Faster kanske låtit enlevera sig, men fick af grosshandlaren en allvarsam tillrättavisning för näsvisheten.

»Malplacerad kvickhet. Respekt för din hedervärda faster!»

Stämningen vid bordet var ej den bästa. Taklampan var för högt uppskrufvad och började att röka. Grosshandlaren slog omkull sitt fyllda vinglas, när han skulle afhjälpa det onda, och fru Braun satt sedan och sturrade på den röda fläcken, så att hennes aptit försvann. Köttbitarna i oxsvanssoppa voro sega, och då Märta ville tillgodogöra sig så mycket som möjligt af en sådan, hoppade den från hennes tallrik ner i knäet på Valter, som ursinnig rusade upp från bordet.

I detta kritiska ögonblick visade sig faster Henrikas runda figur på tröskeln till serveringsrummet, och det var som om i och med detsamma en sordin blifvit lagd öfver misslyudande strängar. Man grep åter till sina

skedar, men allas ögon följde faster, då hon långsamt gick fram till bordet och där intog sin en gång för alla bestämde plats.

Men hvad gick det åt faster? — hvart hade solskenet tagit vägen? Hvarför knep hon på munnen och såg så bekymrad ut?

Fem par läppar öppnades för att göra samma fråga, men grosshandlaren kom först med sin:

»Hur är det fatt, kära Henrika — du är väl inte sjuk?»

Faster såg så mystisk ut som själfva oraklet i Delphi och svarade blott ett lakoniskt »nej!» nästan utan att öppna läpparne.

»Faster har bestämdt tandvärk,» sade Hild, »öfverläppen är ju alldeles svullen. Stackars lilla Faster — det är en gruffig plåga.»

Faster hade svårt för att svälja soppan, och köttbitarne petade hon omsorgsfullt undan med skeden. Med plättarne gick det litet bättre, men hon åt fortfarande mycket reserveradt, och solskensleendet ville ej visa sig.

»Här är kallt,» sade grosshandlaren och ruskade litet på sig — »brasorna måtte ej vara ordentligt skötta i dag.»

»Det är aderton grader,» svarade Märta, »jag såg på termometern, innan vi satte oss till bords.»

Efter måltiden drack man kaffe i salongen, och faster Henrika serverade det såsom vanligt. »Nu kan du väl ändå tala om, hvar du har varit.»

Grosshandlaren försökte att se så likgiltig ut som möjligt, men det lyckades ej — »att du tappat bort ditt goda lynne, medan du varit borta, det kan då hvar människa se.»

Faster rörde litet på ena mungipan, men det främmande och strama draget kring munnen försvann ej, och hon såg fortfarande lika outgrundlig ut, när hon svarade:

»Ute i affärer.»

»Se så där ja! Skall jag nu också få en konkurrent i min egen syster. Det hade jag inte väntat.»

Grosshandlaren låtsade, som om han varit mycket bekyttad och drog i sina långa polysonger.

»Jag skall hämta min flaska med nejlikolja,» föreslog Hild. »När jag hade tandvärk i våras, använde jag sådan, och det gjorde mycket godt.»

»Bry dig icke om det,» svarade faster litet retligt — och det lät som om hon haft en stor sockerbit i munnen.

Men hvad hade då kommit åt allas vår rara faster?

Under alla de år hon varit i huset — och de voro ej få — hade de aldrig sett henne sådan. Nu först började de också att märka, huru beroende de samt och synnerligen voro af, att hennes goda lynne stod bi. De saknade alla hennes muntra, hjärtegodas leende, och det syntes nu, som om ett isberg låg doldt någonstädes i rummet.

Efter kaffet gick faster Henrika in till sig, och detta hörde ej till hennes vana. Man kunde ej undgå att diskutera fenomenet, så snart hon försvunnit genom dörren, och grosshandlaren gick igenom spalterna i sin tidning, utan att veta hvad han läste.

Men vid tedags uppenbarade faster sig åter. Hon var nu glad och strålande, och när hon steg in i salongen, ljusnade allas ansikten.

»Nej, se god afton,» sade grosshandlaren. »Här ha vi minsann vår gamla faster Henrika tillbaka igen, och det bytet tappa vi inte på.»

»Jaså» — faster log ett bredt leende —

»tycker ni mera om mig så här? Ja, det gör jag själf också.»

»Är det bättre med tandvärken nu faster lilla?» — Hild lade sin arm med ovanlig ömhet omkring fasters midja och tryckte en kyss på hennes runda kind.

»Tandvärken? — Ja, den ligger nu magasinerad.»

Faster Henrika måste sätta sig och stöda båda sina knubbiga händer mot knäna för att riktigt kunna skratta ut.

Jaså, det var således ingen som hade märkt det. Hur löjligt! I många runda år hade de nu allesammans fört ett fasligt »rej» om att hon inte var lik annat hyggligt folk med tänder i mun, — och nu, — då hon ändtligen hade gifvit efter för ett så allmänt och envist kraf, så var det till sist ingen enda af dem som...

»Du hade således...»

»Varit hos tandläkarn, ja, ...»

»Åh faster, nu förstå vi...»

»Hvarför jag var som en riktig tvärbigga ja, ...»

»Och hvarför du knep så fasligt på munnen. Vi kände inte alls igen vår rara faster.»

»Nej, hur skulle ni kunna det? Jag kände ju inte igen mig själf. I en hel timme har jag nu suttit framför spegeln i mitt rum och försökt att framkonstruera ett leende, men det har inte gått. Jag såg fortfarande ut, som om jag haft en surkart i munnen.»

»Men faster såg ändå ut som en lady, när faster log,» inföll Valter.

»Nej, men hon *log* ju *inte*,» ropade de öfriga, och däri låg felet.

»Nå, sägen nu själfva, hur ni bäst tycka om mig. Jag har föresatt mig att underkasta mig mitt martyrskap, ifall ni yrka därpå.»

Man såg spörjande och halft besvarade på hvarandra.

»Det blefve nog bättre om några dar,» tröstade svägerskan.

»Från skönhetsynpunkt,» sade Märta, »så är ju en mun full med vita tänder vackrare än en, som är beröfvad denna prydnad, men om faster i stället alltid skulle se surmulen ut, så röstar jag för, att det får bli på det gamla viset.»

»Ja, faster är ju i alla fall en undantagsmänniska» — det var Hild, som nu tog ordet — »och jag tror, att vår gamla faster Henrika är vår bästa.»

»Rätt så, flickor!» — grosshandlaren höjde sin tekopp — »jag hade under hela middagen en obestämd känsla af, att solen gått i moln och nu vet jag, hvaraf det kom sig.»

Vänd till sin syster, tillade han muntert: »Skål syster Henrika. Du har nu täppt till munnen på oss för alltid.»

Litteratur.

Ord och Bild, den förtjänstfullt redigerade, vackra månadstidskriften, utgifves äfven under år 1895 efter i det närmaste oförändrad plan och kan med skäl rekommenderas för sitt gedigna innehåll och sin värdade utstyrsel. Det förra årets sista häfte är till större delen ägnadt åt Gustaf-Adolfsminnet. Efter en titelsida, tecknad af *David Ljungdahl*, följer *Frithiof Holmgrens* dikt »På Gustaf Adolfs dag». En utförlig, helgjuten och koncist formad framställning af Gustaf II Adolf som historisk personlighet är författad af *Harald Wieselgren* och rikt illustrerad med porträtt och vyer. Konungens likbegångelse skildras efter nya källor utförligt af *C. A. Ossbahr*. Under rubriken litteratur ger *Allen Vannérus* en framställning af den danske filosofen *Harald Höfddings*

verk och betydelse, illustrerad med Höfddings porträtt. Häftet afslutas med dikten »Blanka vapen» af *E. N. Söderberg*.

Planschbilagorna utgöras af den franska målaren *Dagnan-Bouverets* »Madonna», som var utställd på Nationalmuseum 1890 och då väckte stor och berättigad uppmärksamhet, samt ett från Skotland till utställningen å Nationalmuseum anländt porträtt i helfigur af *Gustaf II Adolf*, tillskrifvet *Frans Porbus d. y.* och af konungen skänkt till general *Alexander Leslie*. Detta porträtt har icke förut varit afbildadt i något svenskt arbete. Prenumeration å den all uppmuntran värda tidskriften kan ske såväl å posten som i boklädorna.

Nordisk revy, utgifven af *Erik Thyselius*, är en nyhet för året på den periodiska litteraturens fält, hvilken torde äga ganska stora betingelser att förvärfva en vid läsekrets. Nordisk revy sträfvar att inom den sammanhållande ramen af modern friminnad grundskådning samt af frigjordhet i formelt hänseende både från steril akademisk högtidlighet och publicistisk slentrian bereda de olika skiftningarna af våra dagars frislunnade tankeriktningar tillfälle att gifva sig uttryck äfven inom tidskriftslitteraturen, för att därigenom i sin mån medverka till förmedlande af den idéernas brytning och den kännedom om nutidens tankar, ledande personer och företeelser, som äro nödvändiga förutsättningar för ett lifligare pulserande andligt lif. För sådant ändamål skall Nordisk revy söka att med lif och värme, fritt och oförbehållsamt, med allvar eller löje debattera förnämligast dagens frågor och företeelser på litteraturens, konstens, politikens och de sociala frågornas områden. De hittills utkomna häftena vittna godt om redaktionens bemödanden och innehålla flere intressanta bidrag. Tidskriftens årspris är 10 kr., och utgifvas i regel 2 häften i månaden.

Svensk Tidskrift, utgifven af docent *F. v. Schéele* i Upsala, utgifves äfven under 1895 efter oförändrad plan, och redaktionen har i sin anmälan på följande sätt formulerat sitt program: »Redaktionens energiska bemödande skall fortfarande blifva att låta tidskriften, i ordets bästa bemärkelse, följa med sin tid. Åt det lösliga och »pikanta» skall ingen plats lämnas, men lika litet åt det, som man kan ha någon rätt att i förklenande bemärkelse kalla »akademiskt». Till formen lättlästa och så vidt möjligt är korta artiklar med allvarligt innehåll, som går rakt på sak — det är och skall blifva tidskriftens sträfvan.» Tidskriften utkommer med 10 häften om året, hvardera omfattande fyra tryckark i stort format, till ett prenumerationspris af 10 kronor.

Öppet bref till Sveriges kvinnor om behovet af en allmän svensk kvinnoförening, af *Nanny Palmkvist*, är titeln på en liten broschyr, som vi i dagarne fått oss tillsänd. Den är väl värd att läsas af alla för kvinnans andliga utveckling och frigörelse nitälskande män och kvinnor. Den är måttfullt och varmt skriven, om än i språkligt hänseende ej fullt monstergill — ett fel, som likväl betyder mindre i ett fall som detta, där *känsla för och tro på* den sak man förfäktar, betyda, snart sagt, *allt*. Vi kunna därför med full trygghet rekommendera fröken *Nanny Palmkvists* lilla skrift och till denna vår rekommendation foga den önskan, att rätt många bland Sveriges tänkande kvinnor må besjålas af samma entusiasm för kvinnornas sak, som så helt gripit författarinnan.

Vi kunna ej afsluta vår korta anmälan på ett lämpligare sätt än genom att anföra några rader ur broschyren. På tal om den så olika bedömda kvinnoemancipationen säger författarinnan: »Visserligen är sant, att kvinnoemancipationen vill kvinnornas frigörelse — hvad ju också själfva ordet innebär — men icke en frigörelse i form, utan i anda och sanning, icke en frigörelse, som berättigar till mer eller mindre dåliga mäns ovanor och laster, icke en frigörelse, som befriar från iakttagande af behag, takt, seder i uppträdande och väsen. En sådan frigörelse vore icke en frigörelse, utan motsatsen. Innebure kvinnoemancipationen tillstymmelsen ens af något sådant, vore den ett ondt, och det vore alla rättsinse mäns och kvinnors plikt att bekämpa den.»

För edra söner och döttrar

bjuder Kamraten, den allmänt omtyckta ungdomstidningen, den bästa och mest omväxlande läsning.

Ur notisboken.

Vid hofvet presenterade damer. Cour gafs här om dagen af drottningen i slottet, hvarvid företråde gafs åt statsråds och hrr serafimeriddares fruar samt följande damer presenterades: af fru Boström, f. Almquist: fröknarna *Elisabeth* och *Lisa Boström*; af grefvinna *Augusta Lewenhaupt*, f. Wirsén: fru *Anna Blomstedt*, f. Adelswärd; af statsrådet *Olsöns* fru: fröken *Leonora Olsön*; af hofmästarinnan fru *Ankarcrona*, f. grefvinna *Bielke*: friherrinnan fru *Akerhielm*, f. *Ankarcrona*; af grefvinna *Conrad von Rosen*: grefvinna *Claes Lagerberg*, f. *Leubusen*; af fru *Evers*, f. *Röhss*: friherrinnan *Lagerbjelke*, f. *Evers*; af grefvinna *Horn*, f. *Blomstedt*: fru *Lottie Steuch*, f. *Horn*, och fröken *Siri Steuch*; af fru *Seton*, f. *Rosencrantz*: fru *Seton*, f. *Braunerhielm*; af fru *Palander* af *Vega*: fröken *Mary Palander*; af fru *Emilie Blomstedt*, f. *Adelswärd*: fru *von Post*, f. *Sirenus*, samt följande utländska damer: fru *Hegermann-Lindencrone*, som presenterade sin dotter, samt fru *Pilgrim-Baltazzi* och fröken *Sautzo*, syster till markisinnan *de Prat de Nantouillet*.

Vår Särbetarinnas, fru *Jane Gernandt-Claines* red till Madagaskar har blifvit inställd till följd af det kort före hennes bestämda afresa utbrytande kriget på ön. Hr och fru *Claine*, som tillbragt den senare tiden i Paris, afreste i stället den 10 januari på en tur till *Goda Hoppsudden* öfver Egypten. Resan är afsedd att vara inemot nästa jul.

En trotjänarinna af, som man säger, den gamla stammen, *Sofia Lovisa Rosendahl*, begrofs här för några dagar sedan. Hon var född 1810 och hade allt sedan 1840, med undantag af ett halft års frånvaro — alltså omkring 54 år — troget tjänat samma familj, af hvilken hon varit som medlem. Hon skötte pliktroget sin tjänst till för ett par år sedan, då krafterna började tryta och sjukdom bröt den gamlas verksamhet. Den gamla erhöi under denna tid ett rundligt underhåll af den familj hon så troget tjänat.

Om konstnårsfesterna i *Industripalatset* i dag och de båda följande dagarne påminna vi ännu en gång. De lofva att varda synnerligen lysande och intressanta.

Den gamla i lämbiblioteket. Fröken *Johanna Söderberg*, den bekanta innehafvarinnan af *C. Kihlbergs* lämbibliotek och bokhandel i basaren vid *Södermalmstorg* i Stockholm, fyllde förra veckan 81 år. Ännu sköter den gamla, frisk och kry, utan biträde sin ganska omfattande rörelse.

I dessa influensatider vilja vi särskildt framhålla en af läkare och tacksamma patienter lifligt rekommenderad artikel, *C. R. Evers* & *C:o*s maltextraktöl, som besitter synnerligen välgörande egenskaper för rekonvalescenter efter förkylningar.

Teater och musik.

Kungl. operan har återupptagit *Bellinis* opera »Norma», hvilken ej gifvits härstädes under de senaste sju åren. Utom det att denna opera utan all gensägelse är den tidigt bortgångne kompositörens bästa skapelse och som sådan väl försvrar sin plats å repertoaren, är det så mycket naturligare, att den här upptages, då k. operascenen för titelpartiet äger en representant sådan som fru *Östberg*, en Norma till hvilken få operascener f. n. kunna uppvisa maken. Hela operan hålles uppe af hennes glänsande framställning af den druidiska prästinnan, och om man än i vokalt hänseende är van att få det bästa af fru *Östbergs* utmärkta sångkonst, så må vi dock bekänna, att hon vid denna reprispremière öfverträffade sig själf. Men en sådan Norma fordrar och en lika god *Adalgisa*, om man ej skall tvingas att göra jämförelser. I duetterna äro dessa båda sångpartier så närbesläktade och likartade, att en dylik jämförelse erbjuder sig så godt som af sig själf. Och med allt erkännande af fröken *Labias* framställning af *Adalgisa*, en framställning som på grund af den unga sångerskans vackra röst och intelli-

genta föredrag blef särdeles god, stod det dock klart för en hvar, att för fröken L. ännu behöves mycket och allvarligt arbete under god ledning, för att hon värdigt skall kunna träda vid sidan af fru Ö. De båda rösterna klingade emellertid utmärkt tillsammans. I plastik och mimik framtråda ock allt fortfarande stora brister hos fröken L. — Pollions parti utfördes af hr *Bratbost*, som här var föga lycklig, åtminstone hvad sängen beträffar. Hr *Söderman* förtjänar däremot erkännande för sitt utförande af öfversteprästens parti. Ett par biroller utfördes oklanderligt af fröken *Olsen* och hr *Malmström*.

Till den nya reprisen af »Figaros bröllop», som utsatts att äga rum första gången på onsdagen i denna vecka, återkomma vi i nästa nummer.

Andra symfonikonserten gifves i morgon, lördag, under anförande af förste hofkapellmästaren C. Nordqvist. Programmet upptager som en minnesgård åt den för ej länge sedan aflidne Rubinstein tvänne af dennes förnämsta verk, bland annat en konsert för violin.

Vasateatern öppnade förliden lördags afton en serie gästföreläsningar af fru *Anna Pettersson-Norrie* inför en till sista plats fullsatt och af högsta entusiasm eldad salong. Hervés »Lilla Faust» är en delvis mycket rolig, ehuru visserligen också tämligen »vägad» drift med den bekanta operan, och den celebra gästen hade i Margarethas roll de ypperligaste tillfällen att släppa lös hela sitt spritande tjuvpojkskhumör samt att i de parodierande sångnumren glänsa med ett öfverlägset distinkt och karaktärsfullt föredrag. Också hyllades hon med ljungande bifall och en ansenlig blomsterskörd.

I hög grad förtjänstfullt delades framgångens ära af fru *Emma Berg*, som tyckes ha kommit in i en den allra lyckligaste period af konstnärlig utveckling och vinner för hvarje nytt parti. Hennes lilla Mefisto var en synnerligen smidig och raffinerad elegant skickelse, och äfven den vokala delen sköttes berömvärdt. Hon blef icke heller utan sin andel af hyllningen.

Hr *Varbergs* doktor Faust verkade mycket bra genom sin oöfvervinneliga trygghet och bonhomie, egenskaper som till och med öfverslätade de stora bristerna i sången. Hr *Svenssons* Valentin hade däremot sin hufvudsakliga styrka i den friska och vackra unga rösten.

Uppsättningen var lysande; den sista tablåns nya dekoration till och med sälsynt briljant. Af allt att döma en succés för en god tid framåt!

Fru *Lotten Dorsch's* *matiné* å k. operan sistlidne söndag, hvarvid Paillerons kvicka komedi »Sällskap där man har tråkigt» uppfördes med biträde af Dramatiska teaterns förnämsta artister, visade änyo den förlust, nämnda talscen lidit genom fru D:s afgang från densamma. Den framstående skådespelerskans utförande af den gamla, men ungdomsfriska, fina, men litet frispråkiga hertiginnans roll var ock med sina många fina pointer väl värdt det lifliga bifall, som från den talrika publikens sida kom detsamma till del. Och litet hvar torde det förefalla underligt, att Dramatiska teatern, som väl vill representera vår bästa dramatiska konst, har råd att undvara en sådan talang som fru Dorsch. Bifallet var som sagt synnerligen lifligt och bar mer än väl vittne om, huru högt publiken sätter den begåfvade konstnärinnan.

Auliska kvartetten gaf i lördags sin tredje kamarmusiksoaré inför en talrik och intresserad publik. Programmet inleddes med ett »divertimento» af Mozart, hvori kvartetten biträdades af en kontrabas och tvänne valdthorn. Kom så en synnerligen förträfflig och gedigen sonat för piano och violin af Brahms, hvars alla fyra satser liksom det Mozartska tonverket väckte det lifligaste bifall. Stora förväntningar sattes nog af publiken till programmets sista nummer, en stråkkvartett i c-dur af vår framstående pianist, hr *Stenhammar*. Dessa förväntningar blefvo ej heller besvikna, om ock detta arbete ej i allo går upp mot den unge kompositörens nästföregående verk, den bekanta pianokonserten. — Utförandet var som vanligt värdadt och godt samt rönt lifligt bifall.

Kapellmästaren *Andreas Hallén* firade i måndags sitt 25-årsjubileum som tonsättare med en musikalisk soaré i Vetenskapsakademien. Programmet upptog med ett undantag uteslutande kompositioner af soarégifvaren och verkligt goda sådana, såväl den inledande pianokvartetten, hvilken erhölet ett förträffligt utförande af fröken *Sigröd Carlheim-Gyllensköld* samt hrr *Aulin*, *Bergström* och *Andersen*, som de anslående solosångerna och körnumren hvilka särdeles förtjänstfullt tolkades af fruarna *Edling* och *Linden* samt medlemmar af Filharmoniska sällskapet. Hr *O. Lejdström* föredrog

på ett utmärkt sätt Liszt's genialiska och vackra sång »Loreley». Af det lifliga bifall, som under aftnens lopp spenderades, kunde nog hr *Hallén* taga åt sig en rätt god del och detta med rätta, ty få nu levande personer hafva väl inlagt så stora förtjänster inom vårt nuvarande musiklif i hufvudstaden; särskildt framstår han som tonsättare samt som den skicklige och nitiske ledaren af Filharmoniska sällskapets konserter.

Bebådade konserter till nästa vecka äro: tvänne *Marteau*-konserter, nämligen en på tisdag och en på fredag, samt därefter på lördagen konsert af en ung 10-årig pianist, hvilken enligt den utländska pressens omdömen ej blott är ett underbarn i vanlig bemärkelse, utan en verkligt framstående såväl kompositör som exekutör på sitt instrument.

Oupplösliga band.

Novell för Idun

af
Sylvia.

(Forts.)

Den gamle herrns sympatier hade jag emellertid vunnit, och medan jag visade honom ett album, i hvilket funnos vackra vyer, som jag samlat under de resor jag en gång företagit tillsammans med min aflidne farbror, språkade vi om förgångna tider. Naturligtvis kände han till de omständigheter, som förvandlat min lysande ställning till en mera obemärkt. Men som han icke gjorde några häntydningar och jag för resten i denna stund icke var benägen för några grubblerier öfver svikna förhoppningar, så hade vårt samtal den mest angenäma prägel.

Visserligen gick John Wollert omkring som »katten kring het gröt», men det bekom mig icke det ringaste, och då tant gaf en vink, att jag borde försvinna för att som vanligt lägga en sista ordnande hand vid dukningen, så försvann jag, utan att ge John ens en fjärdedels sekunds rådrom för att närma sig mig.

»Fröken skrattar,» sade Lova, som i denna stund icke syntes hägad att instämma i min munterhet. »Nå ja, det är godt och väl...» hon tystnade, ty hon var oss alltför tillgifven för att kläda sitt missbilligande i ord, men hon kunde dock icke tillbakahålla en suck och ett sotto voce frammumladt: »det är allt dyrt att hålla kalas.»

Dumma Lova, inbillade hon sig, att det skulle varit angenämt för oss att sitta bortglömda i en vrå, hvilket bestämdt skulle varit fallet, i händelse vi inrättat oss efter omständigheterna.

»Hvilken charmant solfjäder,» hörde jag, i detsamma jag inträdde i salen, fru Holterman säga. »Den är bestämdt målad för hand.»

»En af mina protegéer har målat den,» inföll tant, »en fattig flicka, hvars bekantskap jag gjort i en landsortsstad... Af tacksamhet har hon förärat mig det här arbetet, ty jag har skaffat henne en mängd beställningar i den där genren...»

»Kanske jag kunde få öka antalet af dessa beställningar?»

»Mer än gärna... Ella, den rosafärgade, som statsrådinnan X... beställde, då hon senast var här, den är ju ännu inte afsänd, kanske du är snäll och visar oss den?»

Och medan man omkring oss utgöt sig i hänryckning öfver målningens finhet, fick protegén åtskilliga beställningar. Härvid kunde jag icke låta bli att se bort till John Wollert. Han hade rodnat. Troligtvis visste han, hvem som var den sannskyldiga protegén — och jag med.

Emellertid gömde jag åter den beundrade solfjädern, medan fru Holterman fortfor att språka, och härunder berörde hon som vanligt det ena ämnet efter det andra eller rörde omkring dem efter omständigheterna. Det enda ämne, som hon dock temligen grundligt behandlade, var: »Ada», och nu hade det blifvit tants tur att vara ähörarinna. »Redan från och med i morgon kan jag vänta henne,» sade hon. »Genast vid hennes ankomst tänker jag öfverraska henne med en festtillställning. Det skulle vara särdeles aimabelt, om ni, fröken Hägerklo, jämte fröken Gabriella skulle vilja göra oss den äran?... Ytterst förbunden!... Naturligtvis får jag telegram innan hon kommer, och jag vill då genast ta mig friheten underrätta. Hon vistas för närvarande i Göteborg hos en rik och framstående familj, hvars bekantskap hon gjort i sommar. Jag hade i dag hälsningar från henne genom en ung man... en baron von Herbert, notarie i hofrätten, tror jag... han berättade, att han en del af sommaren vistats i Skåne, men att han på hitresan gjort en liten afstickare till Marstrand, där han dagligen varit tillsammans med Ada och...»

»Han är en gammal vän till oss,» afbröt tant, i det hon och jag växlade en blick, hvarpå hon som älskvärd värdinna förkunnade, att bordet var serveradt.

»Gösta von Herbert!»

En sekund kändes det, som om blodet endast med svårighet passerade genom ådrorna, i den nästa trängde det med våldsamt fart upp mot hufvudet, och mitt ansikte blef högrött.

»Gabriella,» sade tants lugna röst, »se till, att öfverste Adler serverar sig af kräftomeletten. Jag känner af gammalt, att det är en favoriträtt.»

Om jag precis räckte honom den favoriserade omeletten, vet jag ej så noga, men tant öfvervakade mitt görande och låtande, och snart uppförde jag mig på ett oklanderligt sätt.

»Tant,» sade jag, så fort våra gäster voro gångna, »Gösta är återkommen, och han har ännu inte varit här.»

»För tre år sedan skulle han skyndat att först söka upp oss,» svarade tant. »Var inte ledsen, Gabriella, slå honom ur hägen.»

»Det är omöjligt... jag kan det inte och för resten... farbrors välsignelse hvilar öfver oss, och den binder mig vid honom med ouplösliga band.»

»Som han just inte visar sig ha någon håg för att ännu fastare tillknyta... Oupplösliga band,» upprepade hon och betraktade mig ironiskt, »så romantiskt...»

Det var icke utan, att jag kände mig träffad af denna anmärkning med thy åtföljande blick. Jag måste tillstå, att Gösta von Herbert, genast vid vår första bekantskap, framstått för mig i ett slags romantiskt skimmer och, om jag icke precis omgifvit honom med en gloria, så hade jag dock begåfvat honom med de ädlaste egenskaper. Vid närmare bekantskap hade jag väl märkt, att min idol kanske icke var alldeles ofelbar, men han stod likväl fortfarande på en piedestal, och jag hoppades i mitt hjärta, att han städse skulle behålla denna upphöjda plats.

»Det är inte likgiltighet, som håller honom tillbaka,» invände jag häftigt. »Kom ihåg hans bekymmersamma ställning...»

Tant ryckte otåligt på axlarna. »Han kände sitt obestånd, innan han sökte dig. Jag vill visst inte påstå, att han närmade sig uteslutande för att få sina affärer reparerade. Du

Tandläkare dr Geo. Forssmans
nya preparat för tandernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 Finns & de flesta apotek, i partymått hos
 hrr Handlande, Färdtjänst för Sverige hos
 Bendix, Josephson & C:o, 11 Kockergingst.

var nog vid sökandet den största dragningskraften, men i alla fall så... ja, jag önskar att han aldrig varit till för oss! Det är han, som står i vägen för att du skall göra ett antagligt parti... för hans skull har du undvikit mer än ett godt anbud och...»

»Snälla tant,» afbröt jag, »låt oss inte tala härom.»

»Jo, det är just detta ämne, som vi aldrig nog kunna språka om. Tiden går, Gabriella, och du...» Hon knep ihop ögonen, i det hon granskande såg bort till mig, »och du... hm... nå, du ser verkligen inte det ringaste passerad ut...»

Att ha hunnit till den tidpunkt, då det kunde sättas i fråga, att man vore passerad, detta var något, som jag dittills icke hade upplevat. Jag skrattade emellertid, men mitt skratt var bittert.

I detta ögonblick var det mig omöjligt att motstå frestelsen att kasta en blick i spegeln. Om mitt utseende icke precis var bländande, så låg dock ungdomens hela rundning öfver mitt ansikte, som kanske var mera pikant än klassiskt, och som för öfrigt helt och hållet urartade i fråga om de aristokratiska hägerkloarnes bågformiga ögonbryn, runda ögon och höjda näsor, en nobel typ, hvaraf min tant var en värdig representant.

Ungdomlig fågning kunde emellertid verkligen icke förnekas mig. Om jag därigenom lätt nog skulle bli förledd att subtrahera ett och annat år från min lifslängd så... med Anreps adelskalender framför sig?... Den där kalendern är onekligen ett onödigt fjäsk!

»I alla fall,» återtog tant, »vore det klokt om du, innan det är för sent, ville lära dig

handla förståndigt. Öfverste Adler är änpling, har endast en son, som är kadett, och...»

»Och snart löjtnant,» inföll jag. »Tycker då tant verkligen, att jag skulle vara en passende mor till en ungdom, som... som kurtiserat mig på Carlbergshalerna?»

»Öfversten,» fortfor hon, utan att akta på mina ord, »öfversten är rik och för öfrigt i en särdeles aktad ställning...»

»Om han också vore en Cræsus,» sade jag förtretad öfver att hon, trots spegelns intyg och sitt eget erkännande, dock kunde finna mig passande till hustru åt en bedagad änpling med en fullvuxen son i släptåg, om han också vore en Cræsus och hade anseende som en kung så...»

»Jag hoppas, du vid närmare besinning,» afbröt hon, »skall reflektera öfver de fördelar, som erbjudas. Det är verkligen på tiden,» här gaf hon mig åter en mönstrand blick, »att du fattar ett afgörande beslut... Tala inte om Gösta... lämna honom ur räkningen, han förtjänar inte något bättre. Hvad öfverste Adler återigen beträffar, så är han ett ganska antagligt parti... i kväll syntes du ju rätt road af att språka med honom... Jag hade också just ställt till den här bjudningen för att...» Hon tystnade tvärt, ty Lova kom intrippande till oss för att med flinka händer reda till våra sofplatser.

Med en suck såg jag bort till tant, i det jag med beklämning tänkte på de kavaljerer hon, under sistförflutna åren, hade inviterat, allt i omtanke för min framtida utkomst.

Det var min plikt att lätta de ekonomiska bekymmer hon irakat. Men var ett giftermål det enda medel jag kunde tillgripa för att

intaga den ställning, hvarigenom jag kunde vederbörligen en godhet, som alltifrån barndomen blifvit mig bevisad?

»Mitt söta barn,» hviskade hon med sitt mildaste tonfall och ohörd af Lova, som några steg ifrån oss friserade den chignon, hvilken vid stor toaletten pryddes min kära tants ärevördiga hufvud. »Tänk på hur lyckligt det skulle vara för oss, om du ville anta det anbud, hvilket endera dagen med all säkerhet blir framställt till dig. Min tid är kanske snart ute, och du är då utan skydd. Det skulle vara en tröst för mig att veta, det du inte är helt och hållet värlös.»

Jag tog mellan mina händer tants hufvud, på hvilket nattmössans pipade remсор sakta dallrade, samt tryckte en kyss på hennes panna. »Det blir nog någon råd,» sade jag, »låt oss sofva på saken.»

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Britte-Sophie Raab; af *Ellen Key*. (Med porträtt). — Önskan; efter Swinburne af *Sigrid Elmblad*. — Farrar om barn-oppfostran. — Kvinnorna och rösträttsfrågan. — Kvinnliga pianostämmare. — »Roliga historier»; af *Sara*. — Faster Henrik; en liten hemstudie af *Sophie Linge*. — Litteratur. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Opplösliga band; novell för Idun af *Sylvia*. (Forts.). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.
 Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Mitt *andra* — plus a — så hon hette den mö,
 Som lyckats att vinna hans tycke.
 Mitt *första* han gjorde bland drivvornas snö
 Att vännen sin följa ett stycke.
 Hans hjärtas mitt *tredje* hon var ju också,
 Och då är hans tilltag ej svårt att förstå.

Mitt *hela* väl också kan narra en man
 Att trotsa det fulaste väder,
 Men icke allena — ett hof för det an
 I brokigt fantastiska kläder;
 Och mängen mask'rad, som det hofvet har gett,
 Har röfvat sin gäst på båd' pengar och vett.

Sibylla.

Länkgåta.

Länkarne bilda ett geografiskt namn.

- 1) Hvad tant Beata drack.
- 2) Hur många kringlor åt hon?
- 3) Hvad hennes bågare var gjord af.
- 4) Hvad hon lade ut på bordet.
- 5) Och att hon då var i sitt —?
- 6) Det kunde alla människor —?

Sibylla.

Bokstafsyrkant.

Tag 2 a, 3 e, 2 k, 2 m, 2 n, 2 r, 1 s, 2 ö och bilda af dessa bokstäfver en fyrkant, så beskaffad, att hvarje rad läst från vänster till höger bildar samma ord som motsvarande rad läst uppifrån och nedåt.

Valborg.

Ifyllningsgåta.

1				ö
2			r	
3			l	
4	y			
5	e			
6	y			
7			e	
8				e
9				k
10				e
11			a	

- 1) En stad i Sverige, 2) en delikatess, 3) en blomma, 4) ett läkemedel, 5) ett fruntimmersnamn, 6) en frukt, 7) ett grymt djur, 8) en världsdel, 9) ett herrnamn, 10) latinskt tilltalsord, 11) en fågel.

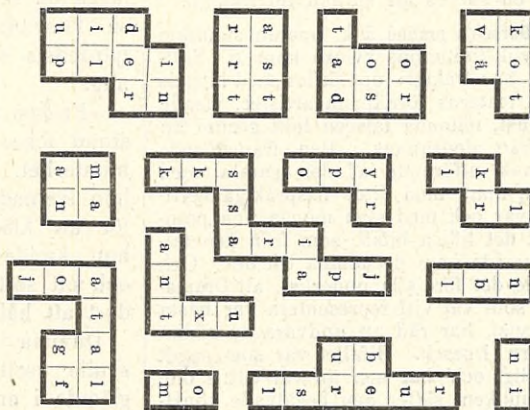
Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en berömd kompositör.

Bon jour.

Elfva inkapslade geografiska namn.

Är Otto där? Vi följa med i en båt för att se villan från sjö.

Mosaik.

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en blomma; de särskilda raderna: 1) Gift, 2) vintersceneri, 3) smälter i munnen, 4) skogsbo, 5) fruntimmersnamn, 6) från romantikens dagar, 7) antikveradt instrument, 8) hvad »nya världen» var före Columbus, 9) läckerhet, 10) anspråklös blomma, 11) hvad en god läkare plär vara.

S. L.

sidan. I en lind i ena alléen finns ett skatbo. — Anna talade om det. Gå vi en och en eller ett par i sänder? Lappen är nomad. Ridknekten sade åt Elin: köp ingenting.

b-g.

Kvadratgåta.

A	A	O	O
A	I	U	U
N	N	N	N
D	D	T	T

Carl Å.

Lösningar.

Logogryfen: Årsskiftet; Stift, käre, ås, så, fisk, sår, tik, is, fri, ris, te, å, kif, får, test, sats, fest, rik, sås, råk, ref, sik, Ake, tår, fet, ister, kitt, fe, år, tät, tes, skef, sekt, »Sir», rå, tå, kisse, fes (fez), sikte, sist, stråke, skir, ters, kis, rest.

Charaden: Spåkärring.

Schackgåtan:

Men i den stocken fanns ett hjärta slutet, Ett hjärta, fläckadt ej, ej heller brutet, Med starka pulsar och med eldad blod, Ett kärnfriskt mannahjärta, fullt af mod. Och detta hjärta slog för fosterbygden, Att veta aktä den, se, det var dygden.

Kapselgåtorna: 1) Don, Sind. 2) Elbe, Oder, Ems. 3) Inn, Neva, Ise. 4) Köping. 5) Arno, Tora, Wien.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.